ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **ASG service s.r.o.**, IČO: 292 79 992, se sídlem Orlí 482/3, Brno, zast. JUDr. Filipem Mochnáčem, advokátem, se sídlem Květná 171/11, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 1. 2025, č. j. MPSV-2024/238237-421/1, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 2. 10. 2025, č. j. 62 Ad 1/2025-61,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 2. 10. 2025, č. j. 62 Ad 1/2025-61, **se zrušuje.**

II. Rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Brně ze dne 11. 10. 2024, č. j. BMA-T-234/2024, a rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne ze dne 9. 1. 2025, č. j. MPSV-2024/238237-421/1, **se zrušují** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci na nákladech řízení o žalobě a řízení o kasačních stížnostech celkem **41.218 Kč** do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku, k rukám zástupce žalobce JUDr. Filipa Mochnáče, advokáta.

Odůvodnění:

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Brně ze dne 11. 10. 2024, č. j. BMA-T-234/2024. Rozhodnutím úřadu práce byla žalobci podle § 78a odst. 10 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, uložena povinnost vrátit příspěvek na podporu zaměstnávání osob

se zdravotním postižením na chráněném trhu práce (dále též „příspěvek“) za 4. čtvrtletí roku 2022 ve výši 816.969 Kč.

[2] Krajský soud v Brně v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl žalobu proti rozhodnutí žalovaného. Konstatoval, že žalovaný přistoupil k určité korekci odůvodnění úřadu práce, protože připustil pochybení spočívající v absenci reakce na žalobcovy námitky. Veškeré žalobcovy námitky však byly řádně vypořádány v odvolacím řízení. Zásada dvojinstančnosti řízení tím nebyla porušena. Rozhodnutí žalovaného proto vadou nepřezkoumatelnosti netrpí.

[3] Pokud byly naplněny podmínky podle § 78a odst. 10 zákona o zaměstnanosti, o čemž mezi stranami není sporu, pak jediným zákonným ustanovením upravujícím pravidla pro výpočet neoprávněně získaného příspěvku je § 78a odst. 8 písm. d) zákona o zaměstnanosti. Vzhledem k tomu, že úřad práce žalobci příspěvek v požadované výši vyplatil a teprve následnou kontrolou zjistil, že byl z důvodu nesprávně uvedených údajů vyplacen neoprávněně, neměl jinou možnost než vydat rozhodnutí o povinnosti vrátit příspěvek ve výši nevynaložených nákladů, neboť ke dni podání žádosti žalobci nevznikly mzdové náklady, k nimž by byl vázán nárok na příspěvek. Dotčené pravidlo se tedy z logiky věci vztahuje nejen na situace, kdy úřad práce rozhodne o neposkytnutí příspěvku, nýbrž také na situace, kdy příspěvek poskytne a následnou kontrolou zjistí, že nebyl poskytnut oprávněně.

[4] Příspěvek byl poskytnut na základě žádosti, v níž žalobce prohlásil, že nejpozději ke dni doručení žádosti byla částka určená k výplatám zúčtována a vyplacena, stejně jako odvody. Teprve následnou kontrolou bylo zjištěno, že tomu tak nebylo. Tím se nyní posuzovaná věc skutkově odlišuje od věci posuzované Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 1 Ads 306/2024, jelikož žalobce nemohl nabýt žádné právní jistoty o splnění podmínek pro přiznání příspěvku, kterou by bylo třeba chránit.

[5] K námitce nesprávné (nezákonné) aplikace § 78a odst. 10 zákona o zaměstnanosti krajský soud zdůraznil, že správní soudy vyvození důsledků nesplnění podmínky skutečně vynaložených nákladů a vyplacených mezd konstantně nepovažují za přepjatý formalismus. S poukazem na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2024, č. j. 8 Ads 156/2022-47, a ze dne 30. 9. 2015, č. j. 9 Ads 83/2014-46, proto nelze citované ustanovení neaplikovat jen proto, že žalobce v žádosti deklarované výdaje po podání žádosti nakonec „přeci jen“ uhradil.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[6] Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) **kasační stížnost**. Namítl, že krajský soud nevypořádal jeho argumentaci, že aplikace § 78a odst. 8 ZOZ na danou věc byla nesprávná. V této souvislosti poukázal na rozsudek NSS ze dne 8. 12. 2009, č. j. 8 Afs 73/2007–111, nález Ústavního soudu ze dne 17. 12. 2008, sp. zn. I. ÚS 1534/08, a závěry uvedené v rozsudku NSS ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005–44.

[7] Stěžovatel dále namítl porušení zásad legality a dvojinstančnosti správního řízení. Odůvodnění rozhodnutí úřadu práce neobsahovalo žádné úvahy, obsahovalo pouze shrnutí průběhu řízení a citaci zákonných ustanovení. Nijak se nevypořádávalo

s námitkami stěžovatele. Tyto nedostatky ostatně sám žalovaný výslovně připustil. Rozhodnutí úřadu práce tedy bylo v rozporu s požadavky stanovenými v § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Rozhodnutí žalovaného nepředstavovalo pouhé upřesnění a doplnění odůvodnění v menším rozsahu, nýbrž kompletní překrytí materiálně zcela absentujícího odůvodnění rozhodnutí úřadu práce. V žádném případě nelze hovořit o tom, že by bylo v souladu s právními předpisy, jak to pro jeho dílčí úpravy či doplnění odůvodnění vyžaduje rozsudek NSS ze dne 14. 3. 2013, č. j. 4 As 10/2012–48. Žalovaný měl proto zrušit rozhodnutí úřadu práce. Se závěrem krajského soudu, že v kombinaci rozhodnutí správních orgánů byly všechny stěžovatelovy námitky řádně vypořádány, stěžovatel nesouhlasí.

[8] *Ad absurdum* by správnímu orgánu prvního stupně fakticky postačilo, pokud by se svým výrokem „trefil“ do právního názoru odvolacího správního orgánu. Své rozhodnutí by nemusel nijak odůvodňovat. Postačilo by pak odůvodnění odvolacího orgánu. Takový způsob vedení správního řízení je ovšem nepřípustný, neboť upírá účastníkům správního řízení možnost relevantním způsobem sporovat závěry správních orgánů. Takový postup je v rozporu se zásadou dvojinstančnosti správního řízení a zásadou legality. Řízení před správními orgány tak bylo stiženo závažnou vadou, pro kterou mělo být rozhodnutí žalovaného zrušeno.

[9] Správní orgány a krajský soud nesprávně aplikovaly § 78a odst. 8 zákona o zaměstnanosti na posuzovanou věc. Aplikován měl být § 78a odst. 10 téhož zákona, který upravuje instrument následné kontroly. Na základě tohoto ustanovení je vždy rozhodováno zpětně, proto má být přihlíženo také k tomu, co materiálně nastalo od okamžiku předchozího vyhovění žádosti. Ustanovení tak má sloužit především k nápravě případů, kdy byl příspěvek vyplacen v rozporu se svým účelem. K jeho aplikaci však nemůže být přistupováno v případech, kdy je na základě následných zjištění úřadu práce zřejmé, že vyplacený příspěvek svůj účel naplnil, byť za existence drobného procesního pochybení.

[10] Podmínky § 78a odst. 10 zákona o zaměstnanosti nebyly naplněny. Příspěvek, resp. jeho část, mohl být stěžovateli poskytnut na základě nesprávných údajů, neboť v rámci své žádosti o poskytnutí příspěvku mohl uvést nepřesnou informaci, že předmětné náklady na zaměstnance již byly k okamžiku podání žádosti vyplaceny. To však neznamená, že by příspěvek byl vyplacen neprávem nebo v nesprávné výši. I přes toto pochybení byly nakonec řádově jednotky dní po podání žádosti stěžovatelem v tvrzené výši uhrazeny náklady na zdravotně postižené zaměstnance. Fakticky tak došlo k úplnému naplnění účelu vypláceného příspěvku. Příspěvek tak byl stěžovateli fakticky vyplacen oprávněně a ve správné výši.

[11] Z gramatického výkladu § 78a odst. 10 zákona o zaměstnanosti vyplývá, že se pro jeho aplikaci vyžaduje kumulativní splnění dvou rozdílných podmínek. Jedná se o poskytnutí příspěvku na základě nesprávných údajů a současně neprávem nebo v nesprávné výši. Při aplikaci tohoto ustanovení má být zohledňováno, co nastalo v období po poskytnutí příspěvku na základě nesprávných údajů. Každé poskytnutí příspěvku na základě nesprávných údajů nemusí vždy automaticky znamenat poskytnutí neprávem nebo v nesprávné výši, a tedy splnění obou zákonných podmínek k postupu podle § 78a odst. 10 zákona o zaměstnanosti. Musí být zjištěno současně také poskytnutí neprávem nebo

v nesprávné výši. Stěžovatel náklady následně skutečně vynaložil na stanovený účel. V situaci, kdy úřad práce po více než roce a půl zvažoval postup podle § 78a odst. 10 zákona o zaměstnanosti, nemohlo být vyhodnoceno, že příspěvek obdržel neprávem nebo v nesprávné výši.

[12] Správní orgány a krajský soud nesprávně směšují neoprávněné vyplacení příspěvku a vyplacení na základě nesprávných údajů. Zcela pak absentuje úvaha, zda příspěvek současně byl stěžovateli poskytnut neprávem nebo v nesprávné výši, jak to vyžaduje § 78a odst. 10 zákona o zaměstnanosti. Přístup správních orgánů a krajského soudu je přepjatým formalismem a opomenutím smyslu a účelu právní normy. To vedlo ke zjevně nespravedlivému závěru.

[13] Ustanovení § 78a odst. 8 písm. d) zákona o zaměstnanosti hovoří o rozhodnutí o neposkytnutí. Dopadá tak pouze na situace, kdy příspěvek ještě poskytnut nebyl, a nikoliv na situace, kdy má být po poskytnutí vracen. I kdyby byly splněny podmínky pro postup podle § 78a odst. 10 zákona o zaměstnanosti, nebylo by možné při výpočtu výše příspěvku následně vráceného podle § 78a odst. 10 zákona o zaměstnanosti bez dalšího aplikovat § 78a odst. 8 písm. d) zákona o zaměstnanosti. Ostatně § 78a odst. 10 zákona o zaměstnanosti, jenž dopadá na případy následného vrácení příspěvku, obsahuje své vlastní pravidlo pro výpočet. Stanovuje, že v těchto případech je zaměstnavatel povinen vrátit poskytnutý příspěvek nebo jeho poměrnou část bez jakéhokoliv dovětku určujícího konkrétní mechanismus výpočtu. Není důvod, aby určení výpočtu bylo nahrazováno či doplňováno zněním § 78 odst. 8 písm. d) zákona o zaměstnanosti.

[14] Při stanovení výše vraceného příspěvku postupem podle § 78a odst. 10 zákona o zaměstnanosti je na místě postupovat výhradně podle znění toho ustanovení. Na základě něj měl úřad práce rozhodovat o vrácení příspěvku v poměrné výši, a to za zohlednění toho, co materiálně nastalo po jeho poskytnutí. Podle judikatury vztahující se k právní úpravě odvodů za porušení rozpočtové kázně podle § 44a odst. 4 písm. c) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), Nejvyšší správní soud ustáleně dovozuje, že v případě porušení podmínek čerpání poskytnuté dotace je třeba vycházet z principu přiměřenosti. Musí být váženo, v jaké míře fakticky došlo k narušení samotného účelu, na který byla dotace poskytnuta, a zda je v daném případě dán rozumný důvod k rozhodnutí o jejím vrácení v plné výši (viz zejm. usnesení NSS č. j. 1 Afs 291/2017–33). Takovou úvahu ve vztahu k § 78a odst. 10 zákona o zaměstnanosti ostatně implicitně připouští i NSS v bodu 33 rozsudku ze dne 28. 2. 2024, č. j. 8 Ads 156/2022–47. V posuzované věci nebyl důvod k rozhodnutí o vrácení příspěvku, neboť ten byl vynaložen zcela v souladu s jeho účelem.

[15] Žalovaný ve **vyjádření ke kasační stížnosti** uvedl, že kasační stížností napadený rozsudek netrpí vadou nepřezkoumatelnosti a nedostatečnosti odůvodnění. Krajský soud své závěry řádně zdůvodnil a vypořádal se s námitkami stěžovatele. Rozhodnutí úřadu práce dostatečně ozřejmovalo jeho závěry, byl z něj seznatelný jeho soulad se zákonnou úpravou a rovněž nedůvodnost námitek stěžovatele, byť nebyly explicitně v jednotlivostech vypořádány. Z § 78a odst. 8 písm. d) zákona o zaměstnanosti vyplývá, že zaměstnavatel může podanou žádostí nárokovat toliko náklady, které na mzdy zaměstnanců a odvody ke dni podání žádosti skutečně vynaložil, nikoliv ty, které se teprve chystá vynaložit v budoucnu, tj. po podání žádosti. Tuto podmínku nelze považovat za

splněnou následným doplacením předmětných částek po dni podání žádosti, neboť takovou možnost zákon o zaměstnanosti nepřipouští. Byly tak naplněny obě podmínky podle § 78a odst. 10 zákona o zaměstnanosti pro rozhodnutí o vrácení části příspěvku, tj. došlo k vyplacení příspěvku v nesprávné výši, a to na základě nesprávných údajů uvedených v žádosti. Pokud by stěžovatel úřadu práce sdělil pravdivě, že dané odvody před podáním žádosti provedeny nebyly, nebyl by mu příspěvek podle § 78a odst. 8 písm. d) zákona o zaměstnanosti zčásti poskytnut, a to do výše neprovedených odvodů. Stěžovatelem zmíněný rozsudek NSS sp. zn. 1 Ads 306/2024 byl vydán ve skutkově odlišné věci, v níž bylo možno nesplnění podmínek dovodit již ze spisového materiálu v době rozhodování o přiznání příspěvku a v rámci následné kontroly, jež poté vedla k rozhodnutí o povinnosti vrátit příspěvek, nebyly zjištěny žádné nové skutečnosti. Vzhledem k tomu, že stěžovatel uvedl nepravdivé informace, nemohl oprávněně nabýt žádné právní jistoty ohledně splnění podmínek pro přiznání příspěvku, kterou by bylo třeba chránit.

III. Posouzení kasační stížnosti

[16] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[17] Kasační stížnost je důvodná.

[18] Z provedené rekapitulace je zřejmé, že v této věci se jedná především o posouzení, zda byl stěžovatel povinen vrátit část příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce za 4. čtvrtí roku 2022. Jednalo o vrácení částky ve výši 816.969 Kč za mzdy a odvody, které nebyly ke dni podání žádosti o příspěvek vyplaceny, z celkové výše stěžovateli přiznaného příspěvku ve výši 2.457.100 Kč.

[19] Podle § 78a odst. 2 zákona o zaměstnanosti ve znění účinném ke dni podání žádosti stěžovatele o příspěvek *příspěvkem jsou nahrazovány skutečně vynaložené prostředky na mzdy nebo platy v měsíční výši 75 % prostředků skutečně vynaložených na mzdy nebo platy na zaměstnance v pracovním poměru, který je osobou se zdravotním postižením, včetně pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, které zaměstnavatel za sebe odvedl z vyměřovacího základu tohoto zaměstnance, nejvýše však v částce podle odstavce 17, jde-li o osobu se zdravotním postižením podle § 67 odst. 2 písm. a) nebo b), a nejvýše 5.000 Kč, jde-li o osobu zdravotně znevýhodněnou. Pro účely stanovení výše příspěvku se skutečně vynaložené prostředky na mzdy nebo platy snižují o částku odpovídající výši a) poskytnuté naturální mzdy, b) srážek ze mzdy nebo platu určených k uspokojení plnění zaměstnavatele podle občanského zákoníku, s výjimkou srážek provedených k uhrazení škody, za kterou zaměstnanec odpovídá, nebo příspěvku zaměstnance na stravování podle § 236 zákoníku práce, nebo c) náhrady mzdy nebo platu poskytnuté zaměstnanci při překážkách v práci na straně zaměstnavatele.*

[20] Podle § 78a odst. 8 písm. d) téhož zákona *krajská pobočka Úřadu práce vydá rozhodnutí o neposkytnutí příspěvku nebo jeho části ve výši odpovídající nevyplacené mzdě nebo platu nebo neodvedenému pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti nebo pojistnému na veřejné zdravotní pojištění ke dni podání žádosti.*

[21] Podle § 78a odst. 10 téhož zákona *poskytnutý příspěvek nebo jeho poměrnou část je zaměstnavatel povinen vrátit, jestliže mu byl na základě nesprávných údajů vyplacen neprávem nebo v nesprávné výši; obdobně je zaměstnavatel povinen vrátit příspěvek nebo jeho poměrnou část v případě, že mu byl poskytnut v období 12 měsíců přede dnem nabytí právní moci rozhodnutí o uložení pokuty za umožnění výkonu nelegální práce podle § 5 písm. e) bodu 3 nebo v případě, že bylo Úřadem práce zjištěno, že zaměstnavatel přestal splňovat některou z podmínek stanovených pro uzavření dohody o uznání zaměstnavatele podle tohoto zákona. O povinnosti vrátit poskytnutý příspěvek nebo jeho poměrnou část vydá krajská pobočka Úřadu práce rozhodnutí.*

[22] Z obsahu správního spisu vyplývá, že dne 17. 1. 2023 podal stěžovatel žádost o příspěvek za 4. čtvrtletí roku 2022 v celkové výši 2.457.100 Kč. V podané žádosti mimo jiné prohlásil, že hrubá mzda za jednotlivé měsíce daného čtvrtletí uvedená ve jmenném seznamu zaměstnanců byla zaměstnancům zúčtována k výplatě a po zákonných srážkách vyplacena nejpozději ke dni doručení této žádosti. Dále prohlásil, že částka pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, které žadatel za sebe odvádí z vyměřovacího základu zaměstnanců, byla rovněž nejpozději ke dni doručení této žádosti odvedena.

[23] Úřad práce této žádosti vyhověl rozhodnutím ze dne 15. 2. 2023, č. j. BMA-T-62/2023.

[24] Dne 21. 11. 2023 zahájil úřad práce u stěžovatele kontrolu, při které zjistil, že za měsíc prosinec 2022 byly mzdy zaměstnanců uhrazeny až po podání žádosti. Mzdy totiž byly uhrazeny bezhotovostně až 27. 1. 2023 a hotovostně až dne 31. 1. 2023. Za měsíc prosinec 2022 byly odvody pojistného na veřejné zdravotní pojištění a sociální pojištění uhrazeny dne 18. 1. 2023. U dvou zaměstnanců stěžovatel pro vyčíslení odvodu na zdravotní pojištění použil celý vyměřovací základ nesnížený o částku 11.014 Kč, a nepostupoval tak v souladu s § 3 odst. 7 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění.

[25] Tato skutková zjištění stěžovatel nezpochybňuje, resp. v kasační stížnosti připouští, že při podání žádosti o příspěvek pochybil; v rámci své žádosti o poskytnutí příspěvku mohl uvést nepřesnou informaci, že předmětné náklady na zaměstnance již byly k okamžiku podání žádosti vyplaceny a příspěvek, resp. jeho část, mohl být poskytnut na základě nesprávných údajů.

[26] Námitka stěžovatele, že se krajský soud nevypořádal s jeho argumentací ohledně § 78a odst. 8 zákona o zaměstnanosti, není důvodná, neboť krajský soud se touto otázkou zabýval v bodu 25 svého rozsudku, kde dospěl k závěru, že pokud byly naplněny podmínky § 78a odst. 10 zákona o zaměstnanosti, pak bylo namístě použít pravidla pro výpočet neoprávněně získaného příspěvku uvedené v § 78a odst. 8 písm. d) téhož zákona.

[27] Úřad práce ve výroku svého rozhodnutí uvedl, že stěžovatel je podle § 78a odst. 10 zákona o zaměstnanosti povinen vrátit příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce za 4. čtvrtletí roku 2022 ve výši 816.969 Kč. V odůvodnění popsal dosavadní vývoj věci. Na zjištěné skutečnosti aplikoval relevantní právní úpravu. Své rozhodnutí tedy odůvodnil a vyplývá z něj, jakým způsobem, na základě jakých skutečností a právní úpravy rozhodl. Nelze proto stěžovateli přisvědčit, že rozhodnutí úřadu práce neobsahovalo žádné úvahy a rozhodnutí žalovaného představovalo kompletní překrytí materiálně zcela absentujícího odůvodnění rozhodnutí úřadu práce.

[28] K námitce stěžovatele, že se úřad práce v rozporu s § 68 odst. 3 správního řádu nevypořádal s námitkami stěžovatele, Nejvyšší správní soud v prvé řadě konstatuje, že stěžovatel konkrétně neuvádí, o jaké námitky se jednalo. S ohledem popsaný obsah rozhodnutí úřadu práce bylo možné případné nedostatky odůvodnění rozhodnutí úřadu práce zhojit v odvolacím řízení. Pro posuzovanou věc tak je relevantní rozsudek ze dne 14. 3. 2013, č. j. 4 As 10/2012–48, v němž Nejvyšší správní soud vysvětlil svou ustálenou judikaturu, dle níž i v případě, kdy odvolací správní orgán zamítne odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně a toto rozhodnutí potvrdí, je oprávněn provést určité dílčí korekce odůvodnění rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, jestliže jinak dojde k závěru, že odůvodnění odvoláním napadeného rozhodnutí není v rozporu s právními předpisy a je správné. Ke stěžovatelem namítanému porušení zásad legality a dvojinstančnosti správního řízení tudíž nedošlo. Obstojí tudíž závěr krajského soudu, že v kombinaci rozhodnutí žalovaného a úřadu práce byly všechny stěžovatelovy námitky řádně vypořádány.

[29] Žalovaný na str. 8 napadeného rozhodnutí konstatoval, že zaměstnavatel může podanou žádostí nárokovat toliko mzdové náklady, které zaměstnavatel ke dni podání žádosti skutečně vynaložil, nikoliv ty, které se teprve chystá vynaložit v budoucnu, tj. po podání žádosti. Navázal, že došlo k vyplacení příspěvku v nesprávné výši, a to na základě nesprávných údajů uvedených v žádosti, a je tak zjevné, že jsou naplněny obě podmínky podle § 78a odst. 10 zákona o zaměstnanosti pro vydání rozhodnutí o vrácení části příspěvku. Stěžovatelem namítanou absenci úvahy o tom, zda příspěvek současně byl stěžovateli poskytnut také neprávem nebo v nesprávné výši, proto Nejvyšší správní soud neshledal.

[30] Nejvyšší správní soud se proto dále zabýval posouzením merita věci, tj. tím, zda správní orgány a krajský soud správně vyložily a aplikovaly příslušná ustanovení zákona o zaměstnanosti. Jak již bylo výše uvedeno, mezi stranami není sporné, že příspěvek byl vyplacen na základě nesprávných, resp. nepravdivých údajů, neboť stěžovatel v žádosti výslovně prohlásil, že mzdy za jednotlivé měsíce daného čtvrtletí byly vyplaceny a částky pojistného byly odvedeny nejpozději ke dni doručení žádosti, přestože za měsíc prosinec 2022 uhradil mzdy a odvody až po podání (doručení) žádosti. Čistě formálně tak došlo k naplnění skutkové podstaty v § 78a odst. 8 písm. d) zákona o zaměstnanosti, a při včasném zjištění této nesrovnalosti byla krajská pobočka Úřadu práce oprávněna rozhodnout o neposkytnutí části příspěvku ve výši odpovídající nevyplacené mzdě a neodvedenému pojistnému ke dni podání žádosti. Je pravdou, že citované ustanovení upravuje explicitně toliko pravomoc krajské pobočky Úřadu práce vydat rozhodnutí o neposkytnutí

příspěvku (jeho části), což není posuzovaná situace, kdy byla stěžovateli uložena povinnost vrátit příspěvek. Vyplývá z něj ovšem, že rozhodující pro poskytnutí příspěvku je stav ke dni podání žádosti. Je proto na první pohled logická úvaha žalovaného a krajského soudu, že byly-li splněny důvody pro neposkytnutí příspěvku, neboť k rozhodnému okamžiku pro jeho poskytnutí nedošlo k výplatě mezd, je dán i titul pro jeho vrácení postupem dle § 78a odst. 10 zákona o zaměstnanosti. Dané ustanovení totiž spojuje povinnost zaměstnavatele vrátit již poskytnutý příspěvek (jeho část) mimo jiné s tím, že byl vyplacen na základě nesprávných údajů, mezi něž lze jistě zařadit i objektivně nesprávné prohlášení žadatele o tom, že mzdy a odvody byly uhrazeny nejpozději ke dni doručení žádosti. Obě ustanovení jsou vzájemně provázána. Úvaha žalovaného a krajského soudu tak odpovídá jazykovému výkladu zákona: rozhodující pro poskytnutí příspěvku je stav ke dni podání žádosti, což je relevantní a podstatné pro posouzení, zda byl příspěvek vyplacen na základě nesprávných údajů a neprávem nebo v nesprávné výši.

[31] Tuto úvahu však nepovažuje Nejvyšší správní soud ve shodě se stěžovatelem v posuzované věci za dostatečnou. Nelze totiž odhlédnout od toho, že dle § 78a odst. 10 zákona o zaměstnanosti je zaměstnavatel povinen již vyplacený příspěvek vrátit, jestliže mu byl na základě nesprávných údajů vyplacen *neprávem nebo v nesprávné výši*. A právě to, zda byl příspěvek vyplacen *neprávem*, je dle Nejvyššího správního soudu pro posuzovanou věc stěžejní, přičemž si nelze vystačit pouze s jazykovým výkladem § 78a odst. 10 ve spojení s § 78a odst. 8 písm. d) zákona o zaměstnanosti, ale je třeba též zohlednit splnění účelu dané normy, jak správně akcentuje stěžovatel.

[32] I Ústavní soud totiž ve své judikatuře (nálezy ve věcech ze dne 6. 5. 2004, sp. zn. III. ÚS 258/03, či ze dne 17. 12. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97) konstatoval, že neudržitelným momentem používání práva je jeho aplikace vycházející pouze z jazykového výkladu. Jazykový výklad představuje pouze prvotní přiblížení se k aplikaci právní normy. Je pouze východiskem pro objasnění a ujasnění si jejího obsahu a účelu (k čemuž slouží i řada dalších postupů, jako logický a systematický výklad, výklad *e ratione legis* atd.). Mechanická aplikace abstrahující, resp. neuvědomující si, a to buď úmyslně, nebo v důsledku nevzdělanosti, smysl a účel právní normy činí z práva nástroj odcizení a absurdity. V dalším svém nálezu ze dne 4. 2. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 21/96, pak Ústavní soud vyslovil přesvědčení, že „*soud není absolutně vázán doslovným zněním zákonného ustanovení, nýbrž se od něj smí a musí odchýlit v případě, kdy to vyžaduje ze závažných důvodů účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, jež mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu jako významovém celku.*“ Obdobně lze poukázat na judikaturu zdejšího soudu. Například rozšířený senát v rozsudku ze dne 26. 10. 2005, č. j. 1 Afs 86/2004-54, vyslovil, že „*k výkladu právních předpisů a jejich institutů nelze přistupovat pouze z hlediska textu zákona, ale především podle jejich smyslu. Jazykový výklad může ve smyslu ustálené judikatury Ústavního soudu, s níž se v řadě svých rozhodnutí výslovně ztotožnil i Nejvyšší správní soud, představovat pouze prvotní přiblížení se k obsahu právní normy, jejímž nositelem je interpretovaný právní předpis; k ověření správnosti či nesprávnosti výkladu, popř. k jeho doplnění či upřesnění, potom slouží ostatní interpretační přístupy*.“ Zmínit lze i pozdější judikaturu, např. rozsudek ze dne 12. 10. 2016, č. j. 3 Ads

258/2015-30, v němž Nejvyšší správní soud uvedl, že: „*Krajský soud i žalovaná tedy správně použily ke zjištění obsahu právních norem, o jejichž výklad je spor v posuzované věci, i jiné výkladové metody kromě výkladu čistě jazykového, kterým argumentuje od počátku stěžovatel. Za použití těchto dalších výkladových metod dospěly krajský soud i žalovaná k takové interpretaci § 1 nařízení vlády č. 363/2009 Sb., jejíž správnost potvrdil nyní i Nejvyšší správní soud a jež je také v souladu s jeho předcházející judikaturou. Nejvyšší správní soud tento interpretační postup tedy plně aprobuje a nemůže se ztotožnit s názorem stěžovatele, že je takový postup v rozporu se zásadou zákonnosti. Naopak, pečlivé ověření smyslu normativního obsahu zákona také prostřednictvím jiných výkladových metod zásadě zákonnosti zcela vyhovuje*.“ Dokonce ve vztahu k jednoznačnému jazykovému znění zákona Ústavní soud v recentním nálezu ze dne 6. 1. 2025, sp. zn. I. ÚS 1937/24, uvedl, že: „*Stejně tak však nelze dovozovat, že by měl vždy převážit výklad jazykový, je-li znění zákona jednoznačné* (...) *Pro posouzení případu bude třeba vedle teleologického výkladu užít i další interpretační metody, tedy zejména výklad systematický a historický, při nichž se uplatní i hodnotové a systémové argumenty, počítaje v to i případné dopady výkladu do systému sociálního zabezpečení*.“

[33] V souvislosti s vymezením podmínky *neprávem nebo v nesprávné výši* v § 78a odst. 10 považuje Nejvyšší správní soud za podstatné, že zákon o zaměstnanosti krom rozhodujícího okamžiku pro poskytnutí příspěvku upravuje také nejzazší lhůtu, do kdy lze o příspěvek požádat. Podle § 78a odst. 4 zákona se příspěvek *poskytuje čtvrtletně zpětně na základě písemné žádosti zaměstnavatele, která musí být krajské pobočce Úřadu práce doručena nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po uplynutí příslušného kalendářního čtvrtletí*.

[34] Ze znění zákona o zaměstnanosti účinného od 1. 10. 2004 do 31. 12. 2007 přitom plyne, že původní právní úprava v § 78 odst. 4 pojímala tuto měsíční lhůtu jako dobu, kdy je žadatel povinen doložit svůj nárok na poskytnutí příspěvku: *příspěvek se poskytuje čtvrtletně zpětně na základě žádosti zaměstnavatele. Součástí žádosti je doložení celkového průměrného přepočteného počtu všech zaměstnanců, zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, a zaměstnanců, kteří jsou osobami s těžším zdravotním postižením. Nárok musí být doložen nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po uplynutí kalendářního čtvrtletí* (zdůrazněno soudem). Stěžejní tedy bylo, aby žadatel splnil podmínky pro přiznání příspěvku nejpozději do skončení doby, kdy o něj bylo možné žádat, nikoliv již v okamžiku podání žádosti. Toto pravidlo se v rámci následné novelizace provedené zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, transformovalo do lhůty pro podání žádosti v podobě, jakou (s víceméně drobnými změnami) zná i současná právní úprava. Konkrétně § 78 odst. 3 s účinností od 1. 1. 2008 stanovil, že *příspěvek se poskytuje čtvrtletně zpětně na základě žádosti zaměstnavatele, která spolu s jejími součástmi uvedenými v odstavci 4 musí být úřadu práce doručena nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po uplynutí příslušného kalendářního čtvrtletí*. Z důvodové zprávy k zákonu č. 261/2007 Sb. plyne, že cílem novely jako celku bylo zamezit zneužívání příspěvku a dosáhnout toho, aby byl poskytován ve výši skutečně vynaložených mzdových nákladů na zaměstnance, který je osobou se zdravotním postižením. Důvodová zpráva dále rovněž vyjasňuje historický účel normy: „*Poskytování příspěvku na úhradu vynaložených mzdových*

nákladů na zaměstnanou osobu se zdravotním postižením by mělo být motivací pro zaměstnavatele osoby se zdravotním postižením skutečně zaměstnávat, tj. přidělovat jim práci a vyplácet jim za ni mzdu“ (zdůrazněno soudem). Shodně vymezuje účel normy důvodová zpráva k zákonu č. 382/2008 Sb., který zpřesnil podmínky pro poskytování příspěvku s účinností od 1. 1. 2009: „*Hlavním smyslem poskytování příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením je jejich skutečné trvalé uplatnění na trhu práce. Poskytování příspěvku je proto vázáno pouze na zaměstnávání osob se zdravotním postižením v pracovním poměru.*“ Z hlediska posuzované věci je pak významná novelizace provedená zákonem č. 367/2011 Sb., která do § 78 mimo jiné vložila pravomoc krajské pobočky Úřadu práce vydat *rozhodnutí o neposkytnutí příspěvku nebo jeho části ve výši odpovídající nevyplacené mzdě nebo platu a neodvedenému pojistnému ke dni podání žádosti*, tedy ustanovení obsahově odpovídající současnému § 78a odst. 8 písm. d) zákona o zaměstnanosti. Důvodová zpráva k účelu provedené novelizace jako celku uvádí, že: „*V praxi se však množí případy, kdy někteří zaměstnavatelé uzavírají se zaměstnanci dohodu o srážkách ze mzdy podle § 327 zákoníku práce, například na úhradu nákladů spojených se školením zaměstnanců. Tato školení pořádají buď sami, nebo jejich konání zajistí u jiného subjektu. Školení se buď nekonají vůbec, nebo jejich obsahová náplň neodpovídá ceně, kterou zaměstnavatel za zaměstnance uhradil a kterou mu zaměstnanci následně splácí. Rovněž se množí případy, kdy zaměstnavatelé požadují na zaměstnancích, aby se například stali členy občanského sdružení, které sami založili, nebo ve kterém se angažují. Následně pak požadují, aby s nimi zaměstnanci uzavřeli dohodu o srážkách ze mzdy na úhradu členských příspěvků v různé výši. Z obavy ze ztráty zaměstnání a příjmu zaměstnanci tyto dohody uzavírají. Tímto způsobem někteří zaměstnavatelé získávají pro sebe nebo jiný subjekt, ve kterém jsou zainteresováni, příjem.* (...) *Finanční spoluúčast zaměstnavatele na vynaložených prostředcích na mzdy nebo platy je předpokladem pro zamezení zneužívání příspěvku.* (...) *Navrhuje se rovněž, aby se vynaložené prostředky na mzdy nebo platy snižovaly o částku srážek ze mzdy nebo platu prováděných k uspokojení závazků zaměstnance, pokud uzavřená dohoda o srážkách ze mzdy nebo platu bude v rozporu s dobrými mravy*.“ Z uvedeného vyplývá, že zakotvení podmínky vyplacení mzdy a odvedení pojistného ve stanovené lhůtě souviselo primárně se snahou zákonodárce zabránit tomu, aby zaměstnavatelé nezneužívali institut příspěvku, typicky tím, že jej čerpali, aniž by zaměstnancům s postižením poskytli reálné plnění (provádění „umělých“ srážek ze mzdy apod.).

[35] Na základě popsaného přehledu vývoje právní úpravy příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném pracovním místě lze dospět k dílčímu závěru, že cílem zákonodárce bylo nastavení takových podmínek pro jeho poskytování, které v co největší míře zabrání zneužívání tohoto institutu tak, aby bylo dosaženo skutečného zaměstnávání osob se zdravotním postižením a jejich řádného odměňování. Smyslem a účelem právní úpravy totiž bylo a nadále zůstává vytvoření motivačního a podpůrného nástroje směřujícího ke zvyšování zaměstnanosti osob se zdravotním postižením, tedy osob, které se na trhu práce nacházejí ve znevýhodněném postavení.

[36] Optikou historického a teleologického výkladu je proto třeba mít při interpretaci a

aplikaci jednotlivých podmínek na konkrétní skutkové okolnosti na paměti sociální a ochranný účel dané normy. Současně je třeba mít na zřeteli, že naplnění tohoto účelu předpokládá takový výklad a aplikaci právní normy, která zamezuje jejímu zneužívání.

[37] Ve vztahu k podmínce *neprávem nebo v nesprávné výši* stanovené v § 78a odst. 10 zákona o zaměstnanosti to znamená, že povinnost vrátit již poskytnutý příspěvek (jeho část) nemusí nutně automaticky vzniknout každému zaměstnavateli, který nevyplatil mzdu nebo plat nebo neodvedl pojistné *ke dni podání žádosti*. Při zohlednění výše rozebraného účelu právní úpravy postačí pojem *neprávem* spojit teprve se stavem, kdy daný zaměstnavatel vůbec neprovedl úhradu dotčených plnění ve lhůtě pro podání žádosti, tj. do konce měsíce následujícího po konci kalendářního čtvrtletí, za které je příspěvek žádán. Naopak ani skutečná výplata mezd či pojistného po tomto nejzazším termínu nemůže konvalidovat to, že takový příspěvek by byl čerpán neprávem. Takový výklad považuje Nejvyšší správní soud za racionální i s ohledem na to, že právní úprava nijak nebrání zaměstnavateli, který ať už z jakéhokoliv důvodu „předřadil“ podání žádosti před provedení výplat v daném měsíci, aby v rámci stále běžící měsíční lhůty tuto žádost zopakoval a již jen zcela formálně doplnil splnění podmínky vyplývající z § 78a odst. 8 písm. d) zákona o zaměstnanosti. Přijetí výkladu žalovaného a krajského soudu by naopak činilo zásadní a samoúčelnou hodnotou samotný proces administrace a načasování podání žádosti, tedy stavělo formální proces nad dosažení účelu daného institutu.

[38] Pokud však má být poskytnut maximální racionální prostor pro podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením, jeví se z hlediska účelu právní úpravy přiléhavějším výklad, který neabsolutizuje víceméně formální pochybení. Pro zaměstnavatele, kteří mají osoby se zdravotním postižením zaměstnávat, je totiž tento výklad benevolentnější, aniž by tím byl otevřen prostor pro zneužití daného institutu. Stále totiž platí, že nejpozději ve lhůtě pro podání žádosti musí být splněny podmínky pro přiznání příspěvku. Nejedná se tedy o rezignaci na zákonné požadavky. Opačný výklad je z tohoto pohledu možné považovat za přehnaně restriktivní. U zaměstnavatelů, kteří ve lhůtě pro podání žádosti o příspěvek splní podmínku vyplatit mzdu nebo plat a odvést pojistné, by o povinnosti vrátit příspěvek rozhodovalo ryze formálně pouze to, zda s podáním žádosti posečkali, až tuto podmínku skutečně splní, a žádost podali fakticky „předčasně“. Nejvyšší správní soud má za to, že stěžejním kritériem musí být materiální naplnění účelu právní úpravy, tedy skutečnost, zda dochází k reálnému zaměstnávání osob se zdravotním postižením a jejich řádnému odměňování, aniž by byl příspěvek určený k podpoře této činnosti zneužíván. K tomuto zneužití ale zpravidla nemůže dojít pouze v závislosti na okamžiku podání žádosti o příspěvek. Ostatně, projednávaný případ je přesně takovým příkladem. Správní orgány nečinily nijak sporným, že stěžovatel zaměstnával osoby se zdravotním postižením. V řízení nevyvstaly ani pochybnosti o tom, že nezneužíval daného institutu. Mzdy i odvody za poslední měsíc dotčeného čtvrtletí stěžovatel řádně uhradil, a to ve lhůtě pro podání žádosti o příspěvek (v řádu jednotek dní po jejím podání). Dopustil se tak veskrze formálního pochybení, když podal žádost o příspěvek před faktickým provedením plateb a chybně v ní potvrdil předtištěné prohlášení, že mzdy za jednotlivé měsíce daného čtvrtletí byly vyplaceny a částky

pojistného byly odvedeny nejpozději ke dni doručení žádosti. K zabránění postihu tak postačilo, aby žádost podal či zopakoval její podání až po uhrazení mezd a odvodů, čemuž prakticky zjevně nic nebránilo.

[39] Nejvyšší správní soud souhlasí se stěžovatelem i v tom, že přístup zohledňující splnění účelu příspěvku respektuje také požadavek judikatury na dodržení zásady přiměřenosti opatření ve vztahu k charakteru porušení povinnosti. Je pravdou, že odkazované usnesení rozšířeného senátu ze dne 30. 10. 2018, č. j. 1 Afs 291/2017-33, se týkalo odlišných právních vztahů, na které dopadá jiná právní úprava (odvody za porušení rozpočtové kázně). Nicméně se v obou případech jedná stále o oblast dotačního práva, neboť podle rozsudku rozšířeného senátu ze dne 30. 9. 2015, č. j. 9 Ads 83/2014-46, i v případě příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením „*svojí povahou jde o účelovou dotaci. Jde o příspěvek, který není úřadem práce poskytován na základ dohody, ale zaměstnavateli na něj při splnění zákonných podmínek vzniká nárok.*“ Závěry, které vyslovil rozšířený senát v usnesení č. j. 1 Afs 291/2017-33, lze tedy v obecné rovině chápat jako určité vodítko pro uchopení nyní vykládané normy. Ostatně, obdobně postupoval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 9. 2025, č. j. 9 Ads 150/2024-28, v němž konstatoval: „*Ve výše citovaném rozsudku ovšem rozšířený senát Nejvyššího správního soudu dovodil, že svojí povahou je příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením účelovou dotací (rozsudek č. j. 9 Ads 83/2014-46, odst. [40]). Touto optikou představuje vrácení příspěvku vrácení dotace, kterým je též odvod za porušení rozpočtové kázně, jehož výše musí být přiměřená povaze porušení povinnosti. Jednou z elementárních zásad působení práva ve společnosti totiž je, že zásahy veřejné moci do právní sféry fyzických a právnických osob musí být přiměřené (viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 30. 10. 2018, č. j. 1 Afs 291/2017-33, č. 3854/2019 Sb. NSS, odst. [33] a násl., obdobně např. rozsudek NSS ze dne 25. 3. 2021, č. j. 4 Afs 253/2020-31, č. 4176/2021 Sb. NSS, odst. [24], ve vztahu k vrácení dotace poskytnuté Státním zemědělským intervenčním fondem, nebo rozsudek NSS ze dne 25. 6. 2024, č. j. 5 Afs 177/2022-51, odst. [39] a násl., ve vztahu k dotaci podle tzv. malých rozpočtových pravidel). Všechna citovaná rozhodnutí se shodují na obecné zásadě přiměřenosti následků porušení podmínek dotace. I v nyní projednávané věci uložená povinnost vrátit příspěvek tedy musí být přiměřená, neboť představuje následek porušení podmínek pro poskytnutí příspěvku, jenž je svou povahou dotací, a nepochybně zasahuje do právní sféry žalobkyně. Určitou přiměřenost zakotvil sám zákonodárce tím, že zaměstnavatel není automaticky povinen vrátit příspěvek poskytnutý za celé čtvrtletí, ale pouze jeho poměrnou část, jak se stalo i v případě žalobkyně.*“ V posuzovaném případě nelze shledat vzhledem k charakteru pochybení stěžovatele přiměřeným opatřením to, aby byl povinen vrátit celou výši příspěvku připadající na mzdy, které vyplatil po dni podání žádosti, avšak stále ještě ve lhůtě pro její podání. Takové pojetí konvenuje rovněž závěrům rozsudku ze dne 31. 5. 2017, č. j. 7 Ads 285/2016-35, v němž Nejvyšší správní soud konstatoval, že „*v případě stanovení výše příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením je třeba vycházet ze skutečně vynaložených prostředků na mzdy nebo platy zaměstnanců se zdravotním postižením v daném období (srov. § 78 odst. 2 zákona o zaměstnanosti). Zaměstnavateli proto může být příspěvek poskytnut pouze na ty zaměstnance se zdravotním postižením, kteří v příslušném kalendářním měsíci byli přítomni v práci a vznikl jim tak nárok na mzdu či plat.*“ Splnil-li stěžovatel uvedené podmínky a současně uspokojil

včas nárok svých zaměstnanců se zdravotním postižením na mzdu i povinnost odvést příslušné pojistné, nelze dospět k závěru, že mu byl příspěvek optikou § 78a odst. 10 zákona o zaměstnanosti vyplacen *neprávem*.

[40] Odkaz stěžovatele na rozsudek NSS ze dne 21. 1. 2025, č. j. 1 Ads 306/2024–44, však není přiléhavý, neboť v tomto rozsudku se Nejvyšší správní soud zabýval odlišnou situací, kdy úřad práce měl informace o neplnění povinnosti žadatele o příspěvek k dispozici již před vydáním rozhodnutí o poskytnutí příspěvku.

[41] Nejvyšší správní soud uzavírá, že správní orgány i krajský soud své závěry přezkoumatelně zdůvodnily, nicméně po právní stránce věc posoudily nesprávně. Ve shodě se stěžovatelem zdejší soud konstatuje, že bylo na místě zohlednit, že mzdy a odvody skutečně vynaložil na stanovený účel a v období rozhodném pro přiznání příspěvku. Účel vyplaceného příspěvku tak byl naplněn a stěžovateli je na místě přisvědčit, že mu příspěvek nebyl vyplacen neprávem ani v nesprávné výši. Stěžovatel se tak úspěšně dovolal důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[42] S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil, neboť krajský soud věc nesprávně posoudil. Již v řízení o žalobě zde byly dány důvody pro zrušení rozhodnutí správních orgánů obou stupňů a krajský soud by v novém žalobním řízení nemohl učinit nic jiného než tato rozhodnutí zrušit. Proto povaha věci umožňuje, aby Nejvyšší správní soud o žalobě sám rozhodl a podle § 110 odst. 2, § 78 odst. 1 věty první, odst. 3 a odst. 4 s. ř. s. ve znění účinném do 31. 12. 2025 současně se zrušením napadeného rozsudku zrušil pro nezákonnost také rozhodnutí správních orgánů obou stupňů, a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V něm jsou správní orgány v souladu s § 78 odst. 5 s. ř. s. použitým přiměřeně podle § 110 odst. 2 s. ř. s. vázány výše vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

[43] Protože Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu, musel rozhodnout o nákladech řízení před krajským soudem i o nákladech řízení o kasační stížnosti. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 věty první ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel měl v řízení úspěch, proto má proti žalovanému právo na náhradu nákladů v obou soudních řízeních. Nejvyšší správní soud přitom vyšel z obsahu soudních spisů, jak byli účastníci poučeni v přípise ze dne 21. 10. 2025, neboť stěžovatel náklady řízení nevyčíslil.

[44] V řízení před krajským soudem má stěžovatel právo na náhradu nákladů sestávajících se z odměny právního zástupce, jež se stanoví dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif. Stěžovatel má právo na náhradu odměny právního zástupce za tyto úkony: převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby dne 24. 1. 2025 a replika ze dne 7. 5. 2025 [§

11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu]. Jedná se o tři úkony právní služby po 4.620 Kč (§ 9 odst. 5 ve spojení s § 7 advokátního tarifu), tj. 13.860 Kč. Dále má právo na náhradu odměny právního zástupce za jeden úkon právní služby (návrh na přiznání odkladného účinku) za nějž náleží podle § 11 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 11 odst. 3 advokátního tarifu poloviční odměna, tj. 2.310 Kč. Vedle toho má stěžovatel též právo na náhradu hotových výdajů svého zástupce ve výši 450 Kč za každý úkon (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), tedy 1.800 Kč. Zástupce stěžovatele již v řízení před krajským doložil, že je plátcem DPH, proto se náklady za řízení před krajským soudem ve výši 17.970 Kč zvyšují o tuto daň v sazbě 21 % na celkem 21.743,70 Kč. Náklady stěžovatele za řízení před krajským soudem dále tvoří uhrazené soudní poplatky (3.000 Kč za žalobu a 1.000 Kč za návrh na přiznání odkladného účinku žaloby). Celkem tak má stěžovatel právo na náhradu nákladů za řízení o žalobě ve výši 25.743,70 Kč.

[45] V řízení před Nejvyšším správním soudem má stěžovatel právo na náhradu odměny za podání kasační stížnosti dne 20. 10. 2025. Jedná se o jeden úkon právní služby po 4.620 Kč [§ 11 odst. 1 písm. d) a § 9 odst. 5 ve spojení s § 7 advokátního tarifu]. Dále má právo na náhradu odměny právního zástupce za jeden úkon právní služby (návrh na přiznání odkladného účinku) za nějž náleží podle § 11 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 11 odst. 3 advokátního tarifu poloviční odměna, tj. 2.310 Kč. Vedle toho má stěžovatel též právo na náhradu hotových výdajů svého zástupce ve výši 450 Kč za každý úkon (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), tj. 900 Kč. Zástupce stěžovatele je plátcem DPH, proto se náklady ve výši 7.830 Kč zvyšují o tuto daň v sazbě 21 % na 9.474,30 Kč. Náklady stěžovatele za řízení před Nejvyšším správním soudem dále tvoří uhrazené soudní poplatky (5.000 Kč za kasační stížnost a 1.000 Kč za návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti). Celkem tak má stěžovatel právo na náhradu nákladů za řízení o kasační stížnosti ve výši 15.474,30 Kč. Nejvyšší správní soud k tomu doplňuje, že dle své ustálené praxe nepřiznává zástupci stěžovatele, který téhož účastníka zastupoval již v řízení před krajským soudem, odměnu za úkon spočívající v převzetí a přípravě zastoupení za řízení o kasační stížnosti, neboť zástupce stěžovatele v takových případech je již s věcí seznámen.

[46] Žalovaný je tak povinen zaplatit stěžovateli na nákladech řízení o žalobě a řízení o kasačních stížnostech celkem 41.218 Kč, k rukám zástupce stěžovatele, do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. dubna 2026

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu

pokračování